

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

منتشر شده در مینت پرس نیوز
نویسنده: آلن مک لئود*
برگردان: مجله جنوب جهانی
فرستنده: طاهر باختری
۱۱ می ۲۰۲۵

چرا واشنگتن نگران رهبر جوان انقلابی بورکینافاسو است؟

ابراهیم ترائوره، رهبر بورکینافاسو، در حال بازسازی کشورش است و در این فرآیند، در غرب برای خود دشمنانی تراشیده است. این رهبر نظامی جوان از زمان به قدرت رسیدن در سال ۲۰۲۲، نیروهای فرانسوی را اخراج کرده، شرکت‌های غربی را بیرون رانده و کشورش را با روسیه، کوبا و ونزوئلا همسو کرده است. ترائوره با ترویج وحدت پان افریقائی و خوداتکائی ملی و در عین حال جان سالم به در بردن از کودتاهای متعدد، خود را به عنوان یک ضد امپریالیست رادیکال مطرح کرده و خشم واشنگتن و پاریس را برانگیخته است. MintPress News پروژه در حال انجام در اوآگادوگو و نیروهای جهانی که در تلاش برای متوقف کردن آن هستند را بررسی می‌کند.

ترائوره در تیررس

طبق اظهارات دولت، ترائوره ماه گذشته بسختی از یک کودتای طراحی‌شده خارجی جان سالم به در برد. محمود سانا، وزیر امنیت، گفت که دولت نظامی یک «طرح بزرگ» برای حمله به کاخ ریاست‌جمهوری در ۱۶ اپریل را خنثی کرده است. او گفت که طراحان این توطئه در ساحل عاج مستقر بودند، همسایه‌ای تحت حمایت واشنگتن که اخیراً حضور

نظامی امریکا در آن گسترش یافته است. ترانوره از زمان به قدرت رسیدن در یک کودتای نظامی در سپتامبر ۲۰۲۲، مورد انتقاد دولت‌های غربی، به ویژه ایالات متحده قرار گرفته است.

در ۳ اپریل، جنرال مایکل لنگلی، فرمانده فرماندهی افریقای امریکا (AFRICOM)، در مقابل سنا سخنرانی کرد و رهبر بورکینافاسو را به فساد و کمک به روسیه و چین برای ایجاد یک پایگاه امپراتوری در افریقا متهم کرد. AFRICOM، فرماندهی منطقه‌ای پنتاگون برای افریقا، عملیات نظامی، جمع‌آوری اطلاعات و مشارکت‌های امنیتی ایالات متحده را در سراسر قاره هماهنگ می‌کند، که اغلب به عنوان عملیات ضد تروریسم مطرح می‌شود. در روز کودتا، سفارت ایالات متحده دستورالعمل‌های سفر خود به بورکینافاسو را به «سفر نکنید» تغییر داد. گزارش‌ها حاکی از آن است که لنگلی چندین بار در سال جاری، هم قبل و هم بعد از کودتا، با تنه بیراهیم اوتارا، وزیر دفاع ساحل عاج، دیدار کرده است.

ترانوره از زمان به قدرت رسیدن، به طور سیستماتیک نفوذ قدرت‌های غربی را در کشورش محدود کرده و آن را مسئله‌ای مربوط به حاکمیت ملی خوانده است. او در جنوری ۲۰۲۳، سفیر فرانسه را اخراج کرد و این کشور را «کشوری امپریالیست» نامید.

یک ماه بعد، او به نیروهای فرانسوی دستور داد بورکینافاسو را ترک کنند. این اقدام به موجی از اقدامات مشابه در سایر کشورهای غرب افریقا که قبلاً بخشی از امپراتوری فرانسه بودند، دامن زد. امروزه، مالی، چاد، سنگال، نیجر و ساحل عاج نیروهای فرانسوی را از سرزمین‌های خود اخراج کرده‌اند. امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، با متهم کردن بورکینافاسو و دیگران به «ناسپاسی» پاسخ داد و افزود که این کشورها «تشکر از فرانسه را فراموش کرده‌اند». دولت ترانوره همچنین بسیاری از رسانه‌های تحت حمایت دولت‌های غربی را مسدود یا اخراج کرده و آنها را عوامل نوکولونیالیسم نامیده است. ابتداء رادیو فرانسه بین‌المللی و فرانس ۲۴ بودند. سپس در سال ۲۰۲۴، صدای امریکا، بی‌بی‌سی بریتانیا و دویچه وله المان نیز به آنها پیوستند. این اقدامات انتقادهای شدیدی را از سوی سازمان‌های غربی برانگیخت. برای مثال، دیده‌بان حقوق بشر، دولت را به «سرکوب» مخالفان متهم کرد.

اگر کشورهای ساحل چه بیش از نیم قرن است که به طور رسمی مستقل هستند، فرانسه همچنان کنترل قابل توجهی بر مستعمرات سابق افریقائی خود دارد. چهارده کشور از فرانک سی‌افای استفاده می‌کنند، یک ارز بین‌المللی که با نرخ ثابت در برابر فرانک فرانسه و اکنون یورو تعیین شده است. این بدان معناست که واردات و صادرات به فرانسه (و اکنون اروپا) بسیار ارزان است، اما انجام همین کار با بقیه جهان به طور بازدارنده‌ای گران است. فرانسه حق وتو بر سیاست‌های پولی فرانک سی‌افای را حفظ می‌کند و کشورهای افریقائی را از نظر اقتصادی به پاریس وابسته می‌کند. ترانوره فرانک سی‌افای را مکانیزمی توصیف کرده است که «افریقا را در بردگی نگه می‌دارد» و قصد خود را برای ایجاد یک ارز جدید اعلام کرده است. بورکینافاسو به همراه مالی و نیجر، از بلوک منطقه‌ای اکوواس تحت حمایت غرب جدا شده و اتحادیه کشورهای ساحل را تأسیس کرده است، اتحادیه‌ای پان افریقائی از کشورها که خود را اولین گام به سوی یک افریقای متحد و ضد امپریالیستی می‌داند.

میراث سانکارا

این رؤیای رهبر انقلابی بورکینافاسو، توماس سانکارا، بود. سانکارا نیز مانند ترانوره، یک افسر نظامی بود که در اوایل دهه سی زندگی‌اش قدرت را به دست گرفت. او تنها در عرض چهار سال، اصلاحات گسترده‌ای را برای افزایش

بهرموری کشور و به حداقل رساندن وابستگی به کمک‌های خارجی معرفی کرد. او با بیان این که «کسی که به شما غذا می‌دهد، شما را کنترل می‌کند»، کشاورزی داخلی و کوچک‌مقیاس را برای تولید غذای مغذی و محلی ترویج کرد. در حالی که بسیاری از رهبران منطقه وجوه عمومی را اختلاس می‌کردند، انقلاب سوسیالیستی سانکارا به ساخت مسکن اجتماعی و مراکز بهداشتی و مقابله با بی‌سوادی گسترده پرداخت. او که یک فمینیست بود، ازدواج‌های اجباری و ختنه زنان را غیرقانونی اعلام کرد و بر انتصاب تعداد زیادی از زنان در مناصب بالای قدرت تأکید داشت. سانکارا در سال ۱۹۸۷ ترور شد. تنها پس از به قدرت رسیدن ترائوره بود که قاتل او، رئیس‌جمهور سابق بلیز کامپائوره، به طور غیابی محکوم شد. کامپائوره در ساحل عاج در تبعید زندگی می‌کند.

ترائوره خود را شاگرد سانکارا و جنبش او می‌داند. مفسران غربی در این باره اختلاف نظر دارند که آیا او واقعاً قدم در جای پای این رهبر افسانه‌ای می‌گذارد یا خیر. برخی، مانند دانیل ایزنگا از مرکز مطالعات ستراتیژیک افریقا (یک اندیشکده پنتاگون)، اظهار می‌دارند که شباهت‌ها تنها به علاقه این رهبر به لباس‌های نظامی و کلاه بره‌های قرمز ختم می‌شود. دیگران، مانند مجله اکونومیست، ابراز تأسف می‌کنند که ترائوره نمونه واقعی آن است—تحولی که خبر بدی برای تجارت‌های بزرگ به شمار می‌رود. اما معدود کسانی می‌توانند انکار کنند که او بسیار محبوب است. به عنوان مثال، جان ماهاما، رئیس‌جمهور غنا، اشاره کرد که ترائوره در مراسم تحلیف او در جنوری شرکت کرد و بسیار بیشتر از هر کس دیگری، از جمله خود ماهاما، مورد تشویق قرار گرفت.

بسیاری از ابتکارات ترائوره مستقیماً از دوران سانکارا الهام گرفته شده است. دولت نظامی جدید بر دستیابی به خودکفایی غذایی تأکید کرده است. یک طرح جدید یک میلیارد دلاری برای مکانیزه کردن کشاورزی و افزایش تولید محصولات اساسی مانند برنج، ذرت و کچالو آغاز شده است.

ترائوره همچنین اقداماتی را برای ملی کردن صنعت معدن کشور انجام داده است. اقتصاد بورکینافاسو حول محور طلا می‌چرخد و این فلز گرانبها بیش از ۸۰ درصد صادرات آن را تشکیل می‌دهد. این کشور سیزدهمین تولیدکننده بزرگ طلای جهان است و سالانه حدود ۱۰۰ تن، معادل حدود ۶ میلیارد دلار، تولید می‌کند. با این حال، از آنجایی که شرکت‌های خارجی مالکیت و کنترل تولید را در دست دارند، کشور و مردم آن سود بسیار کمی از این صنعت می‌برند. در واقع، تولید ناخالص داخلی سالانه بورکینافاسو تنها حدود ۱۸ میلیارد دلار است.

ترائوره گفت: «چرا افریقای غنی از منابع همچنان فقیرترین منطقه جهان باقی مانده است؟ سران کشورهای افریقایی نباید مانند عروسک‌های خیمه‌شب‌بازی در دست امپریالیست‌ها رفتار کنند.» در ماه اگست، دولت او دو معدن طلای کلیدی متعلق به غرب را ملی کرد و تنها ۸۰ میلیون دلار پرداخت کرد، کسری از ۳۰۰ میلیون دلاری که گزارش شده بود در سال ۲۰۲۳ به فروش رسانده بودند. در ماه نومبر، دولت از ساخت اولین پالایشگاه طلای کشور خبر داد.

ملتی در جنگ

بورکینافاسو همچنان کشوری در بحران است. این کشور—و در واقع بخش بزرگی از منطقه ساحل—درگیر نبردی تلخ با گروه‌های اسلام‌گرای مسلح است که پس از مداخله ناتو در لیبیا در سال ۲۰۱۱ قدرت و برجستگی یافتند. از آن زمان، لیبیا به صادرکننده افراط‌گرایی تبدیل شده و منطقه را بی‌ثبات کرده است. تخمین زده می‌شود که تا ۴۰ درصد از کشور در کنترل نیروهای وابسته به القاعده یا دولت اسلامی (داعش) باشد. بیش از ۱۰۰۰ نفر در بورکینافاسو در سال ۲۰۲۴ جان خود را در اثر اقدامات این گروه‌ها از دست دادند.

به همین دلیل است که ترانوره تعویق انتخابات وعده داده شده هنگام به قدرت رسیدن را توجیه کرده است—تصمیمی که بسیاری از آن انتقاد کرده‌اند. او گفت: «[انتخابات] اولویت نیست؛ واضح است که امنیت اولویت دارد.» هنوز مشخص نیست که آیا مردم بورکینافاسو این تصمیم را خواهند پذیرفت یا خیر. شاید بحث‌برانگیزترین اقدام جنگ در سال ۲۰۲۳ در روستای کارما رخ داد، جایی که حدود ۱۵۰ نفر قتل عام شدند. اگرچه این قتل عام بشدت از سوی دولت محکوم شد، گروه‌های حقوق بشری مانند عفو بین‌الملل آنها را مسؤول این کشتار دانسته‌اند.

در حالی که ترانوره نیروهای فرانسوی فعال در زمینه مبارزه با شورش را اخراج کرده است، مشاوران نظامی روسی را به کشور راه داده است. او همچنین برای شرکت در رژه روز پیروزی روسیه در ۹ می به مسکو پرواز خواهد کرد. چنین اقداماتی باعث نگرانی جدی در واشنگتن و بروکسل شده است. با این حال، با تمرکز ارتش ایالات متحده بر چین و روسیه، و ضعف موقعیت فرانسه در غرب آفریقا نسبت به هر زمان دیگری، مشخص نیست که آیا مداخله نظامی یک گزینه است یا خیر. به نظر می‌رسد احتمال کودتا یا ترور بیشتر باشد. زمان نشان خواهد داد که آیا ترانوره ردپایی به همان اندازه ماندگار بر بورکینافاسو بر جای خواهد گذاشت که قهرمانش، توماس سانکارا، گذاشت. بسیاری از رهبران آفریقایی با وعده تغییرات رادیکال به قدرت رسیده‌اند، اما در عمل ناکام مانده‌اند. با این حال، پیام او در مورد پان‌آفریقانیسم، ضد امپریالیسم و خوداتکائی قطعاً تأثیرگذار است. ترانوره قطعاً حرفش را می‌زند. اکنون باید به آن عمل کند.

* - آلن مک‌لنود نویسنده ارشد MintPress News است. او دکترای خود را در سال ۲۰۱۷ به پایان رساند و از آن زمان دو کتاب تحسین‌شده با عناوین «اخبار بد از ونزوئلا: بیست سال خبر جعلی و گزارش نادرست» و «تبلیغات در عصر اطلاعات: همچنان تولید رضایت» و همچنین تعدادی مقاله علمی منتشر کرده است. او همچنین با FAIR.org، گاردین، سالن، د گری‌زون، مجله ژاکوبین و کامن دریمز همکاری داشته است. برای دیدن آثار و نظرات بیشتر آلن، او را در توییتر دنبال کنید: AlanRMacLeod@.